

Никитченко О. Е.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри філософії, кандидат філософських наук*

ЕКУМЕНІЗМ ЯК КОНВЕРГЕНТНИЙ ПРОЦЕС СУЧАСНОГО РЕЛІГІЙНОГО ЖИТТЯ

Проблеми, які існують в екуменічному русі не тільки в Україні, а і у світі в цілому, знаходять свій відгук і у термінології, що вживається в релігієзнавчих розвідках цього релігійного феномену. Наприклад, в останньому збірнику есе відомих американських релігієзнавців, який створювався з метою слугувати посібником бажаним більш адекватно зрозуміти історію та сучасне значення релігії, термін «екуменічна єдність», з'являється лише один раз, але у такому контексті, що розширює його первинний зміст. Характеризуючи сучасні трансформації в релігії, Брюс В. Лоуренс визначає і такий їх вид як «трансформація» що є потребою екуменічної єдності, для якої властива така зміна в сприйнятті своєї релігійної традиції, яка б була духовною передумовою виходу за межі самих себе, за межі власної традиції в напрямі пошуків спільного ґрунту для того, щоб змінити світ на краще, бо саме цій останній справі має прислужитися поєднання релігій. (Critical terms for religious studies. ed. by Mark C. Taylor. – Chicago. the University Press, 1998, с.338).

Релігієзнавцям, для позначення усіх сталих новацій і актуалізацій, трансформацій і модернізацій у релігійному житті другої половини ХХ сторіччя, як і «екуменізм», на наш погляд, зручніше вживати термін «конвергентні процеси».

Термінологічне відокремлення дозволяє дослідникові зосередитись при вивченні сучасного стану екуменізму саме на первісному його значенні цього терміну – об'єднанню рухів християнських церков, сучасний стан котрого було започатковано протестантськими деномінаціями у 1910 році на Единбурзькій Всесвітній місіонерській конференції (дивися, наприклад: Екуменічний рух. Релігієзнавчий словник. – К.: Четверта хвиля, 1996., с.107). В 1948 році в Амстердамі на 1-й Всесвітній асамблеї церков була створена Всесвітня рада Церков, до якої зараз надходять 342 християнських об'єднання (у тому загалі 21 православна церква з Російською включно) (Видеман В. Церкви за мир і примирение // НГ-релігії. 14.02.2001, с.2)

Знайомство з різними поглядами представників різноманітних християнських течій на суть поступу християнства, дає можливість побачити повну протилежність у її розумінні відносно ставлення до сучасного екуменічного руху. Комусь він здається закономірним підсумком попередньої історії, іншими – навіть не згадується у планах на найближче майбутнє.

Історію становлення сучасного розуміння екуменізму можна представити у дуже стислій схемі, як це роблять наші колеги, то можливо побачити у неї відносно розглядаємої проблеми, що найменше три стадії: 1) синкретичну у первісному християнстві; 2) імперський екуменізм; 3) сучасний екуменічний рух.

На першій (синкретичній) стадії, бажання до об'єднання усіх християн мало деякі демократичні риси. Апостол Павло, заклики якого до єдності частіш за все цитують прибічники сучасного екуменічного руху.

На другій стадії, з самого початку процесу одержавлення християнства, складається екуменізм імперського типу, характерною рисою якого є анафематствувовання усіх християн, які не поділяють деяких догматів, затверджених однією пануючою у імперії церквою. Бажання імператорів бачити серед своїх підданих лише тих, що належать до державної церкви зрозуміло. Бо однаковість поглядів населення дозволяє легше їм керувати. Але наслідками усіх Вселенських соборів, що проводилися під егідою імператорів, були не тільки затвердженні християнською спільнотою догмати, але і організаційні розколи, утворення самоостійних конфесій з числа тих вірних, що раніше лише дискутували з приводу розуміння тих чи інших положень віровчення. У той час і було закладено уявлення про те, що перебування за огорою церкви не веде до спасіння.

Третя стадія руху до об'єднання християн з протестантської ініціативи, з самого початку має суто демократичні коріння. Гонінь за віру його представники вже не зазнавали. Жодна держава, чи то державна інституція не примушувала їх до екуменізму, і ось тут треба вже звертатися не до світового, а до нашого окремого досвіду входження у світовий екуменічний простір.

На третій стадії становлення екуменізму можна без особливої аргументації визначити дві головні форми участі вірних в цьому об'єднавчому русі: демократичну, та тоталітарну.

Екуменічний рух є лише одним з багатьох конвергентних процесів, що виникли у ХХ сторіччі. Хоча добра воля християн і послуговує цім процесам, і їх ставлення до них має велике значення для їх майбутнього, судьба людства залежить не тільки від християнства, але і від інших релігій та взаємовідносин між ними.

Бельй І. Л.

*Національний університет «Одеська юридическа академия»,
доцент кафедри філософії, кандидат юридических наук, доцент*

ФИЛОСОФИЯ ПРАВА ЛИБО ФИЛОСОФСКО-ПРАВОВАЯ ПРОБЛЕМАТИКА: К ВОПРОСУ СТРУКТУРАЛИЗАЦИИ И ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ОПРЕДЕЛЕННОСТИ

Очевидно, что «философия права» как абвеатура только того: что такое право?; откуда оно?; каким ему быть? и т. д. с едино только философско-мировозренческих позиции, на сегодняшний день уже не отвечает потребностям современности, так как:

1-е – сужает, сковывает границы самого предмета философско-правовой проблематики;

2-е – не позволяет методологически охарактеризовать возможности, необходимость, степень участия правоведов и философов в разрешении общих для обеих сторон проблем;